

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 143/2017-55

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. augusta 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, sudcu Milana Ľalíka a sudkyne Marianny Mochnáčovej prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti WALTZ PROPERTIES LIMITED, 29 Throgmorton Street, Londýn, Anglicko, EC2N 2AT, zastúpenej advokátom Mgr. Mariánom Masarikom, Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 24 C 145/2011-726 z 12. decembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti obchodnej spoločnosti WALTZ PROPERTIES LIMITED
n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. marca 2017 doručená sťažnosť WALTZ PROPERTIES LIMITED, 29 Throgmorton Street, Londýn, Anglicko, EC2N 2AT (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 24 C 145/2011-726 z 12. decembra 2016 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu z 12. decembra 2016“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresným súdom je vedené pod sp. zn. 24 C 145/2011 konanie, ktoré sa začalo 8. septembra 2011 doručením žaloby spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „žalobkyňa“) o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky.

3. Sťažovateľka 30. júna 2016 doručila okresnému súdu návrh na pripustenie jej vstupu do konania na miesto žalobkyne doplnený 18. októbra 2016, o ktorom okresný súd rozhodol napadnutým uznesením z 12. decembra 2016 tak, že nepripustil, aby z konania vystúpila doterajšia žalobkyňa a na jej miesto vstúpila sťažovateľka.

4. Sťažovateľka navrhovaný vstup do konania odôvodňovala tým, že žalobkyňa ako pôvodná nositeľka pohľadávky uplatňovanej v súdnom konaní ešte pred začatím súdneho konania svoju pohľadávku ako postupca zmluvou o postúpení pohľadávky zo 14. februára 2008 v spojení s dodatkom zo 7. februára 2011 postúpila sťažovateľke ako postupníkovi, pričom zmluvné strany sa dohodli, že predmetnú pohľadávku bude naďalej vymáhať postupca vo vlastnom mene na účet sťažovateľky. V danom prípade išlo o tzv. tichú céziu podľa § 530 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V súlade s uvedeným bola daná aktívna legitímácia postupcu na uplatnenie pohľadávky v súdnom konaní vo vlastnom mene. V priebehu súdneho konania 22. februára 2016 sťažovateľka dlžníkovi pohľadávky – žalovanému oznámila, že jej bola pôvodným veriteľom (žalobkyňou) postúpená, pričom týmto oznámením účinky tzv. tichej cézie spočívajúce v oprávnení pôvodného veriteľa

pohľadávky (žalobkyne) túto vymáhať vo vlastnom mene zanikli a oprávnenou na vymáhanie pohľadávky (aj v prebiehajúcom súdnom konaní) sa stala sťažovateľka.

5. Okresný súd dôvodiac, že pripustenie zámeny strán v konaní prichádza do úvahy, len ak k prechodu práv došlo po začatí konania, pričom v prípade sťažovateľky k prechodu práv postúpením pohľadávky zo žalobkyne na sťažovateľku došlo pred začatím konania, a preto nebolo možné zámenu pripustiť. K ostatnej argumentácii sťažovateľky okresný súd uviedol, že *„hmotnoprávna dohoda medzi postupcom a postupníkom o časovom obmedzenom práve postupcu vymáhať pohľadávku nie je takou právnou skutočnosťou, s ktorou ust. § 80 CSP spájajú prevod práv a povinností, o ktorých sa konalo a takou skutočnosťou nie je ani oznámenie dlžníkovi o postúpení pohľadávky“*.

6. Sťažovateľka závery okresného súdu považuje za arbitrárne a porušujúce jej práva, pričom na podporu dôvodnosti svojho návrhu na pripustenie zámeny strán a arbitrárnosti záverov okresného súdu poukázala na judikatúru všeobecných súdov v Českej republike a citovala závery z rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29 Odo 1456/2005, v ktorom uviedol:

«Podle ustanovení § 530 odst. 1 obč. zák. na žádost postupníka může postoupitel vymáhat postoupený nárok sám svým jménem na účet postupníka. Jestliže postoupení pohledávky bylo oznámeno nebo prokázáno dlužníkovi (§ 526), může postoupitel pohledávku vymáhat pouze v případě, že ji nevymáhá postupník a postoupitel prokáže dlužníkovi souhlas postupníka s tímto vymáháním. Po změně věřitele následkem postoupení pohledávky ztrácí postoupitel (původní věřitel) oprávnění vymáhat plnění na dlužníkovi, neboť věřitelem se stává postupník. Ustanovení § 530 obč. zák. dává postoupiteli možnost vymáhat pohledávku svým jménem ve prospěch postupníka, jestliže ho o to postupník požádá.

V poměrech projednávané věci je nepochybné, že k postoupení pohledávky, jež je předmětem sporu, žalobkyní na společnost došlo před zahájením řízení, protože k datu podání žaloby žalobkyně již nebyla věřitelkou této pohledávky.

Dohodou uzavřenou mezi postoupitelem (žalobkyní) a postupníkem (společností) ve smyslu ustanovení § 530 obč. zák. ale společnost „převedla“ na žalobkyní právo, aby postoupený nárok svým jménem na účet společností vymáhala; aktivní věcná legitimace žalobkyně tak není založená tím, že žalobkyně je nositelkou hmotného práva, o něž v řízení

jde (věřitelkou uplatněné pohledávky), nýbrž vyplývá právě a jen z dohody o vymáhání postoupeného nároku (§ 530 obč. zák.).

Jestliže následně v průběhu řízení oprávnění postupitele vymáhat postoupený nárok zaniklo splněním podmínky, na jejíž existenci bylo vázáno (§ 36 odst. 2 věta druhá obč. zák), tj. oznámením postoupení dlužníku (žalovanému), nositelem práva vymáhat postoupenou pohledávku se stala společnost (postupník).

Právní skutečností, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva vymáhat postoupenou pohledávku (§ 107a o. s. ř. ve spojení s § 530 obč. zák.) z postupitele na postupníka tak je - podle názoru Nejvyššího soudu - i zánik tohoto práva postupitele splněním rozvazovací podmínky [tj. doručením oznámení o postúpení pohľadávky].»

7. Sťažovateľka k okolnosti, že okresný súd z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok žalobkyne uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 25 K 43/2015 zo 16. februára 2016 (zverejneným v Obchodnom vestníku Slovenskej republiky 23. februára 2016) považuje za účastníka konania na strane žalobcu [redacted] ako správcu konkurznej podstaty žalobkyne ako úpadcu, zdôraznila, že prevod pohľadávky jej postúpením zo žalobkyne na sťažovateľku pred vyhlásením konkurzu vylučuje, aby táto pohľadávka bola „majetkom podliehajúcim konkurzu vyhláseného na majetok Žalobcu“. Podľa sťažovateľky „*To súčasne znamená, že Súdne konanie sa nemohlo prerušiť zo zákona a že SKP (správca konkurznej podstaty, pozn.) nemôže byť účastníkom Súdneho konania na strane žalobcu.*“.

8. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti takto rozhodol:

„a) základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základné právo Sťažovateľa na spravodlivý súdny proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a základné právo na rovnosť účastníkov v konaní pred súdom podľa článku 47 ods. 3 Ústavy SR uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 12.12.2016, sp. zn. 24C/145/2011-726, vydaným v konaní pod sp. zn.: 240145/2011, porušené boli.

b) Uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 12.12.2016, sp. zn. 240145/2011-726, vydané v konaní vedenom pod sp. zn.: 240145/2011, sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie a rozhodnutie.

c) *Okresný súd Bratislava I je povinný nahradiť Sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu, a to v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*“

9. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 143/2017-26 z 22. marca 2017 prijal sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie.

10. Predsedníčka okresného súdu sa na výzvu ústavného súdu k sťažnosti vyjadrila listom sp. zn. Spr. 3281/2017 z 19. apríla 2017, v ktorom súhlasila s upustením od ústneho pojednávania vo veci a s poukazom na to, že jej ako orgánu riadenia a správy súdu neprináleží zaujímať právny názor k rozhodovacej činnosti zákonného sudcu, a tým ani zaujať relevantné stanovisko k sťažnosti vzhľadom na skutočnosti v nej namietané, pripojila k vyjadreniu stanovisko samotného zákonného sudcu. Zákonný sudca v pripojenom vyjadrení uviedol:

«Po preskúmaní obsahu ústavnej žiadosti je Okresný súd Bratislava I toho názoru, že spoločnosť WALTZ PROPERTIES LIMITED podaním ústavnej sťažnosti obchádza predovšetkým ust. § 357 Civilného sporového poriadku, nakoľko proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 24C/145/2011-545 zo dňa 16. 08. 2016 (ktorým súd nepripustil vstup spoločnosti WALTZ PROPERTIES LIMITED do konania na strane žalobcu), resp. proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 24C/145/2011-726 zo dňa 12. 12. 2016 (ktorým súd nepripustil vstup spoločnosti WALTZ PROPERTIES LIMITED do konania na strane žalobcu), nie je prípustný opravný prostriedok.

Dôvod podania ústavnej sťažnosti je možné po obsahovej stránke vyhodnotiť aj ako námietku voči procesnému postupu sudcu a jeho rozhodovacej činnosti s tým, že ústavný súd argumentum per analogiam, ktorý vyplýva z princípu, uvedenom v ust. § 53 ods. 3 Civilného sporového poriadku, nemôže ďalej na takúto sťažnosť prihliadať a považovať za opodstatnenú.

Okresný súd Bratislava I nesúhlasí s tým, aby procesná strana, ktorej Civilný sporový poriadok s účinnosťou od 01. júla 2016 nepriznáva možnosť napadnúť riadnym

opravným prostriedkom /t.j. odvolaním/ procesné uznesenie o zamietnutí návrhu na zmenu subjektu na strane žalobcu, obchádzala duch zákona podaním quasi opravného prostriedku s označením „ústavná sťažnosť“. Ak by procesné strany takýmto spôsobom obchádzali duch Civilného sporového poriadku, a napádali každé procesné rozhodnutie všeobecného súdu, proti ktorému zákon nepripúšťa odvolanie ústavnou sťažnosťou, pričom by Ústavný súd Slovenskej republiky takýmto quasi opravným prostriedkom vyhovel, znamenalo by to hrubé obchádzanie princípov civilného sporového konania, uvedených v čl. 1 až 18 Civilného sporového poriadku. Podanie ústavnej sťažnosti je v tomto prípade v rozpore najmä s čl. 1 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého spory vyplývajúce z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv prejednávajú a rozhodujú nezávislý a nestranný súd, ak taká právomoc nie je zákonom zverená inému orgánu. Podanie ústavnej sťažnosti je taktiež v hrubom rozpore s ust. § 357 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 24C/145/2011-545 zo dňa 16. 08. 2016, resp. proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 24C/145/2011-726 zo dňa 12. 12. 2016 nie je prípustné odvolanie. Sťažovateľ je povinný rešpektovať právny názor uvedený v týchto uzneseniach, a to aj v prípade, ak nie je s ním subjektívne stotožnený. ...

Akékoľvek rozhodovanie ústavného súdu o ústavnej sťažnosti v znení vypracovanej sťažovateľom a prijatej ústavným súdom na ďalšie konanie, by znamenalo nelegitímne nahrádzanie činnosti odvolacieho súdu, čo Civilný sporový poriadok a jeho princípy vonkoncom nepripúšťajú. Akékoľvek rozhodovanie ústavného súdu o quasi opravnom prostriedku zo strany sťažovateľa by znamenal precedens pre iné civilné sporové konania, čo je s prihliadnutím na znenie ust. § 357 Civilného sporového poriadku do budúcnosti absolútne neprijateľným javom najmä s prihliadnutím na skutočnosť, podľa ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky nepatrí do sústavy všeobecných súdov.»

11. Právny zástupca sťažovateľky zaujal stanovisko k vyjadreniu okresného súdu podaním z 12. mája 2017 doručeným ústavnému súdu 16. mája 2017, v ktorom zotrval na dôvodnosti podanej sťažnosti.

12. Ústavný súd v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde so súhlasom účastníkov konania upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na

obsah sťažnosti, jej príloh a doručených vyjadrení dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch... Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní rovní.

15. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ako aj z rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v sebe okrem iných práv a záruk (právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a pod.) zahŕňa aj právo na odôvodnenie rozhodnutia, pričom právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997, m. m. pozri tiež rozsudok vo veci *Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. 12. 1994, *Annuaire*, č. 303-B rozsudok vo veci *Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. 12. 1994).

16. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03,

III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

17. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už konštatoval, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v zásade nie je skutkovým súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ktorým by mohol či mal odhaľovať pravdivosť skutkových tvrdení (I. ÚS 200/2011). Ústavný súd v tejto súvislosti tiež uvádza, že aj podľa rozhodovacej činnosti Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H. v. United Kingdom) sa pod spravodlivým súdnym procesom na účely čl. 6 dohovoru v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu.

18. Ústavný súd zároveň poznamenáva, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavnoprocenými zásadami upravenými v ústave.

19. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré im predchádzali, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujú

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

20. Ústavný súd ďalej pripomína, že z pohľadu ústavnoprávneho treba určiť povahu prípadov, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd. V konaní o ústavnej sťažnosti možno za také považovať prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií.

III.

21. Ústavný súd na základe vymedzených právnych východísk preskúmal napadnuté uznesenie okresného súdu z 12. decembra 2016 a vzťahujúci sa súdny spis vyžiadaný z okresného súdu, z ktorých zistil, že okresný súd napadnutým uznesením s poukazom na ustanovenie § 80 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) nepripustil sťažovateľkou navrhovanú zámenu žalobcov v ním vedenom súdnom konaní s odôvodnením, že právnou skutočnosťou, s ktorou bol spojený prevod práv pohľadávky, o ktorej sa koná, bolo postúpenie pohľadávky (zo žalobkyne ako postupcu na sťažovateľku ako postupníka) a táto nastala pred začatím konania, pričom v zmysle označeného ustanovenia je pripustenie zámeny prípustné, len ak k právnej skutočnosti, s ktorou bol spojený prevod práv, dôjde po začatí konania.

22. Preukázané oprávnenie žalobkyne vymáhať pohľadávku, ktorá bola predmetom postúpenia pred podaním žaloby, vo vlastnom mene a následný zánik tohto oprávnenia v dôsledku oznámenia postúpenia pohľadávky dlžníkovi v zmysle § 530 ods. 1 Občianskeho

zákonníka, okresný súd nepovažoval za takú právnu skutočnosť, s ktorou ustanovenie § 80 CSP spája prevod práv a povinností, o ktorých sa konalo.

23. Okresný súd zotrval na správnosti svojich záverov aj vo svojom vyjadrení k sťažnosti a vzhľadom na to, že po začatí súdneho konania bol vyhlásený konkurz na žalobkyňu ([REDACTED]), považuje za stranu sporu na strane žalobcu správcu konkurznej podstaty žalobkyne. A to napriek tomu, že samotný správca konkurznej podstaty vo svojich podaniach doručených okresnému súdu 18. januára 2017 a 2. marca 2017 svoje účasti v konaní vylučuje, pretože žalobkyňa v čase vyhlásenia konkurzu na jej majetok už nebola veriteľom pohľadávky, o ktorej sa koná (keďže táto bola postúpená na sťažovateľa skôr), a táto preto ani netvorila jej majetok ku dňu vyhlásenia konkurzu a netvorí ani súčasť jej konkurznej podstaty.

24. Ústavný súd z doterajšej rozhodovacej činnosti zistil, že uznesením č. k. II. ÚS 7/2017-15 z 11. januára 2017 bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená skoršia sťažnosť sťažovateľky (doručená ústavnému súdu 1. decembra 2016) smerujúca proti skoršiemu uzneseniu okresného súdu č. k. 24 C 145/2011-545 zo 16. augusta 2016, ktorým okresný súd rozhodol o návrhu žalobkyne ([REDACTED]) doručenom okresnému súdu 22. februára 2016 na pripustenie obdobnej zámeny strán na strane žalobcu z obdobných dôvodov, ako navrhovala sťažovateľka podaním doručeným okresnému súdu 30. júna 2016 doplneným 18. októbra 2016, o ktorom rozhodol okresný súd napadnutým uznesením z 12. decembra 2016.

25. Ústavný súd v uznesení č. k. II. ÚS 7/2017-15 z 11. januára 2017 svoj záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti odôvodnil s poukazom na to, že okresný súd objektívne nemal vedomosť o oznámení postúpenia pohľadávky žalovanému, pričom ani zo žaloby nevyplývalo, že žalobkyňou uplatňovaná pohľadávka bola predmetom postúpenia tzv. tichou césiou, teda, že *„žalobkyňa nevymáha v skutočnosti pohľadávku ako jej vlastníčka, ale ju vymáha ako osoba, ktorú tým skutočný vlastník pohľadávky (sťažovateľka ako postupník) poveril“*. Ústavný súd v odôvodnení svojho uznesenia zdôraznil, že *„v danom prípade prichodí riešiť otázku vzájomného vzťahu medzi sťažovateľkou akcentovaným princípom iura novit curia na jednej strane a princípom vigilantibus iura*

scripta sunt na strane druhej. Ide teda o vzájomný pomer princípu, podľa ktorého súd je povinný poznať právo a princíp, podľa ktorého účastník konania (strana) má byť bdely a aktívny pri ochrane vlastných práv“ a urobil záver, „že možnou rozhodujúcou príčinou neúspechu sťažovateľky (resp. žalobkyne) v konaní vedenom okresným súdom bola jej nedostatočná procesná aktivita vedúca k nedostatočnej informovanosti okresného súdu o rozhodujúcich skutočnostiach, nie teda porušenie princípu iura novit curia zo strany okresného súdu. Zároveň to znamená, že argumentáciu okresného súdu (vo svetle tých skutočností, o ktorých okresný súd objektívne mal vedomosť) nemožno považovať za arbitrárnu, ale ani za zjavne neodôvodnenú.“.

26. Vzhľadom na dôvody, pre ktoré ústavný súd ustálil zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti sťažovateľky smerujúcu proti skoršiemu uzneseniu okresného súdu odôvodnenému obdobne ako v tomto konaní napádané uznesenie z 12. decembra 2016, ústavný súd konštatuje, že závery okresného súdu neboli predmetom meritórneho prieskumu zo strany ústavného súdu.

27. Podľa § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému.

28. Podľa § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka postúpenie pohľadávky je povinný postupca bez zbytočného odkladu oznámiť dlžníkovi. Dokiaľ postúpenie pohľadávky nie je oznámené dlžníkovi alebo dokiaľ postupník postúpenie pohľadávky dlžníkovi nepreukáže, zbaví sa dlžník záväzku plnením postupcovi. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia ak postúpenie pohľadávky oznámi dlžníkovi postupca, nie je dlžník oprávnený sa dožadovať preukázania zmluvy o postúpení.

29. Podľa § 530 ods. 1 Občianskeho zákonníka na žiadosť postupníka môže postupca vymáhať postúpený nárok sám vo svojom mene na účet postupníka. Ak postúpenie pohľadávky sa oznámilo alebo preukázalo dlžníkovi (§ 526), môže postupca pohľadávku vymáhať iba v prípade, že ju nevymáha postupník a postupca preukáže dlžníkovi súhlas postupníka s týmto vymáhaním.

30. Podľa § 80 ods. 1 CSP ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto alebo na miesto žalovaného vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia súd vyhovie návrhu podľa odseku 1, ak sa preukáže, že po začatí konania došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto žalobcu. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované. Podľa odseku 3 tohto ustanovenia ten, kto vstupuje do konania, prijíma stav konania ku dňu jeho vstupu.

31. Úlohou ústavného súdu bolo preto preskúmať, či požadované limity spravodlivého súdneho konania boli v prípade sťažovateľky dodržané a či sa náležité posúdenie veci sťažovateľky odrazilo v jasnom a zrozumiteľnom zodpovedaní všetkých právnych a skutkovo relevantných otázok, teda aj v náležitom odôvodnení namietaného rozhodnutia.

32. Ústavný súd konštatuje, že závery okresného súdu sú z hľadiska zachovania základných práv sťažovateľky udržateľné a nezamedzujú jej prístup k súdnej ochrane pri uplatňovaní nárokov tvoriacich predmet posudzovaného konania.

33. Aplikáciu ustanovenia § 80 CSP realizovanú okresným súdom nie je možné hodnotiť ako reštriktívnu, keď všeobecný súd neakceptoval ako skutočnosť odôvodňujúcu pripustenie zámeny účastníkov stratu oprávnenia žalobcu vo vlastnom mene vymáhať pohľadávku vlastnícky patriacu už pred začatím konania sťažovateľovi.

34. Je nesporné, že nositeľom hmotnoprávneho nároku, teda veriteľom pohľadávky sa jej postúpením stal postupník (sťažovateľka), a to pred začatím konania. Ak vymáhanie tejto pohľadávky postupník prenechal postupcovi v súlade ustanovením § 530 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a takýto spôsob vymáhania pohľadávky realizovali aj v štádiu súdneho vymáhania pohľadávky, postupca i postupník mali byť uzrozumený s negatívnymi dôsledkami z toho plynúcimi v prípade zániku oprávnenia postupcu k vymáhaniu pohľadávky po začatí súdneho konania.

35. Výkladom a aplikáciou procesnoprávnej úpravy prípustnosti zámeny strán, ako ju realizoval okresný súd v napadnutom uznesení, nedochádza k negácii hmotnoprávnej možnosti zamýšľanej v § 530 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Premietnutie tejto hmotnoprávnej možnosti (vzniku a zániku práva postupcu k vymáhaniu ním postúpenej pohľadávky v mene postupníka) v procesnoprávnej rovine je však limitované kritériami danými ustanovením § 80 CSP, ktoré len umocňuje požiadavka transparentnosti nositeľov hmotnoprávnych nárokov v štádiu ich súdneho vymáhania.

36. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti vzal do úvahy, že sťažovateľka namietala predovšetkým porušenie základného práva na súdnu ochranu (a spravodlivý proces), ktoré je v demokratickej spoločnosti natoľko závažné, že pri jeho výkone neprichádza do úvahy (zo strany súdov) ani jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie.

37. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom uznesení nedospel k neutržateľným (arbitrárnym) právnym záverom, ktoré by vzhľadom na ich dôsledky znemožňovali sťažovateľke domáhať sa svojich nárokov súdnou cestou (podaním novej žaloby za stavu neakceptovania jej účasti v prebiehajúcom súdnom konaní), a tak mali za následok zásah do základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. do práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v príčinnej súvislosti s procesným postupom okresného súdu v namietanom konaní.

38. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ústavný súd v príčinnej súvislosti so zisteným nedostatkom napadnutého rozhodnutia nezistil možnosť porušenia tohto práva sťažovateľky, a preto jej sťažnosti ani v tejto časti nevyhoveli.

39. V závere a reakcii na vyjadrenie okresného súdu, resp. konajúceho sudcu okresného súdu v posudzovanom konaní, ktorý nedôvodnosť sťažnosti sťažovateľky vidí najmä v neprípustnom zásahu do procesného postupu sudcu a obchádzaní ustanovení

Civilného sporového poriadku nepripúšťajúcich opravný prostriedok proti napadnutému uzneseniu, keď je takéto uznesenie podrobované prieskumu na základe sťažnosti podanej ústavnému súdu, ústavný súd dáva okresného súdu do pozornosti, že je súdnym orgánom ochrany ústavnosti a táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov z hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.

40. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. augusta 2017